

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din, za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953 — Telefon št. 30-69.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 15. januarja 1935.

Štev. 6.

Ni izgovora!

Ob začetku leta moramo zopet enkrat opozoriti z vsem poudarkom vse trgovce in vse gospodarske ljudi na njih dolžnost do svojega tiska. Kajti od moči in razširjenosti tega tiska je odvisna njih veljava v javnosti in le od njihovega tiska je tudi odvisno, kako bodo v javnem življenju upoštevane njih zahteve. Naj bodo te še tako pravične in še tako utemeljene, vendar ne bodo našle pravega odmeva v javnosti, če jih ne poudari dober in razvit tisk, če ne najdejo opore v strnjениh vrstah krepko organiziranih stanovskih organizacij. Napredek gospodarskih stanov in zlasti še napredek trgovskega stanu je v direktni odvisnosti ugleda in veljave tiska, ki je v njih službi. Zato je skrb za dober stanovski tisk prva dolžnost vsakega zavednega gospodarskega delavca in ni izgovora, ki bi mogel opravičiti neizvrševanje te dolžnosti.

Tudi ne izgovora na slabe čase. Nasprotno so baš elabi časi vzrok več, da vsak čim bolj stori svojo dolžnost do stanovskega tiska. Kajti čim slabši so časi, tem večja je potreba glasila, ki brani v svoji poslednostjo in neustrašenostjo interese stanu in čim slabši so časi, tem večja je tudi lista zahtev, ki jih ima gospodarstvo. V dobrih časih, ko gre vse kar samo od sebe, tedaj ima tudi vsak stan manj zahtev in takrat tudi ni treba vedno znova in znova opozarjati na potrebe stanu. Drugače pa je v težkih časih, ko prinaša vsak dan nove težkosti in ko je boj za obstanek vedno težji. V takšnih časih je stanovski tisk edini zanesljivi zaveznik in brezpogojno propade v borbi za svoje interese stan, ki je brez tega zaveznika. To tembolj, ker se drugi stanovi važnosti svojih stanovskih glasil zavedajo in zato tudi store vse, kar je v njih moči, da ta glasila napredujejo, da govore vedno večjemu krogu bralcev in s tem bolj uspešno propagirajo zahteve svojega stanu.

Pa tudi nobenega dejanskega razloga ni, da gospodarski stanovi ne bi storili svoje dolžnosti do svojega tiska. Ni gospodarstvenega človeka, ki pri količkaj dobri volji ne bi mogel biti naročnik na svoje stanovsko glasilo. More se s slabim gmotnim položajem izgovarjati, da ne zmore naročnine na svoj list, slabo plačan delavec, ne more pa priti s takšnim izgovorom gospodarski človek, ki je kljub svojim neprilicam vendarle v neprimerno ugodnejšem gmotnem položaju. Zato je dokaz pomanjkanja vsake dobre volje, pa tudi dokaz popolne stanovske nezavednosti, če gospodarski človek ne stori svoje dolžnosti do svojega stanovskega glasila.

Tem manj pa se more oprostiti gospodarskemu človeku, ki sicer priznava svojemu stanovskemu glasilu, da dobro opravlja svoje dolžnosti, da z uspehom zastopa interese stanu in da je vedno na delu za napredek stanu. Če kljub temu ni naročnik na list, potem se uvršča med parazite, ki žive na račun dela drugih. Prelepa pa je tradicija naših gospodarskih ljudi, da bi mogli biti med paraziti.

Neizvrševanje svojih dolžnosti do stanovskega tiska pa kaže tudi na kratkovidnost, ki ne more biti nikomur v čast. Kdo pa naj priskoči trgovcu v pomoč, kadar ga rušijo privilegiji konzumov, če ne stori tega stanovski tisk? Kdo naj pomaga trgovcu v boju proti krošnjarjem in tujim potnikom, če ne pomaga stanovski tisk? In kdo naj bo opora trgovcu proti prodajalnim tvorničkim podjetjem, in proti nameravanim veleblagovnicam, če ne stanovski list? Kdo pa se je tudi v vseh teh stvareh tako odlično in s takšno nenavadno zvestobo boril za interese trgovstva, ko »Trgovski list«? In kdo je bil v boju proti čezmernemu obdajanju gospodarskih slojev tako energičen in dosleden, kakor »Trgovski list«? Ali je sploh bilo vprašanja, ki ga ne bi »Trgovski list« vedno obravnaval s stališča napredka trgovca in trgovine ter našega gospodarstva?

Brez vsakega pretiravanja moremo reči, da je »Trgovski list« storil svojo dolžnost do trgovskega stanu in do vsega gospodarstva v polni meri. Da pa stori še več, da ima v tem boju za pravične interese trgovskega stanu še večje uspehe, pa je potrebno, da tudi gospodarski ljudje store svojo dolžnost do »Trgovskega lista«. Vsak zaveden gospodarski človek bi zato moral biti naročnik na »Trgovski list«, vsak bi moral gledati na to, da mu pridobi vsaj enega naročnika, da bo tudi ta pod vplivom »Trgovskega lista« in da prodra zahteve trgovstva in gospodarstva v najširše kroge. S tem je storil pozitivno delo za svoj stan in s tem tudi za sebe.

Če bi vsak gospodarski človek storil le polovico tega, kar stori za druge liste, za svoje sanovsko glasilo, pa bi bilo to eden najmočnejših faktorjev v našem javnem življenju. Vse drugače bi se v tem primeru uvaževale zahteve našega gospodarstva in prihranjeno bi bilo gospodarskim krogom marsikatero razočaranje, pa tudi marsikatero omalovaževanje. Nič ne pretirava-

mo, če rečemo, da je le premala skrb gospodarskih ljudi za svoje glasilo kriva, če še danes ni bil imenovan gospodarski svet, če se še sedaj izdajajo neredbe in zakoni o gospodarskih stvareh brez zaslivanja zastopnikov gospodarskih stanov.

Zato ni izgovora, ki bi mogel le količkaj opravičiti neizpolnjevanje dolžnosti do stanovskega tiska — to je do »Trgovskega lista«. Ob novem letu je treba to še posebej poudariti, kajti napredek trgovskega stanu in vsega našega gospodarstva je odvisen le od naporov, ki jih stori trgovec za napredek svoje organizacije in svojega tiska. Kajti organizacija in tisk sta edino orožje, ki ga ima trgovec v boju za svoje pravice. Če zanemari to orožje, potem je bitko brezpogojno izgubil, potem se tudi ne sme čuditi, če doživi nove težkosti, ker bodo njegove zahteve in njegovi predlogi še manj upoštevani.

Delo za napredek stanovskega tiska je zato prvi pogoj, da bodo zahteve trgovstva prodrale in da se izkoplje trgovstvo iz sedanjih težkosti, ki ogrožajo njegov obstanek.

100 milijonska posojila za javna dela

Gradbeni minister dr. Kožulj poudarja važnost dobrih cestne zveze Ljubljane s Sušakom in Mariborom

Pred kratkim smo poročali o izjavi novega gradbenega ministra dr. Kožulja o potrebi javnih del in njegovem programu glede teh del. Pri tej priliki smo opozorili na prvenstveno važnost zveze Slovenije z morjem in zgraditve dobre avtomobilske ceste od avstrijske meje na Sušak. Z zadloženjem moremo sedaj poročati, da se je minister dr. Kožulj v svoji najnovejši izjavi dopisniku »Politike« izjavil v istem smislu. Moremo torej upati, da bo ta stara in nad vse upravičena zahteva Slovenije vendar enkrat tudi izpolnjena.

Ker je izjava ministra dr. Kožulja tudi v drugem oziru zelo važna, jo objavljamo v celoti. Minister dr. Kožulj je izjavil:

»Po čl. 18. uredbe ministrskega sveta o javnih delih ima gradbeni minister pravico, da more najemati posojila za izvajanje javnih del. Moji predniki so že sklenili dvojno takšnih posojil v skupnem znesku 50 milijonov dinarjev. Javnosti je tudi že znano, kako je bil uporabljen denar iz teh posojil. Posojila so bila najeta, pa tudi že plačana pri Poštni hranilnici. Kot podlaga za sklenitev posojil služijo dohodki iz trošarine na cement v višini 27 milijonov dinarjev in trošarine na bencin v višini 16 milijonov dinarjev, ki se pobirajo v korist fonda za javna dela.

Moj namen je, da sklenem večje posojilo na podlagi teh dohodkov, in sicer v višini 100 milijonov dinarjev. S tem denarjem bi začeli z izvajanjem javnih del in tako polagoma spravili naše gospodarstvo z mrtve točke.

Namen teh javnih del bi bil predvsem, da se ustvari možnost zaslužka za široke vrste naroda in da se na drugi strani napravijo dela trajne vrednosti. Nočem pa, da bi se denar iz tega posojila razbil na drobce in v nevažne namene. Najmanj pa sem za to, da bi se ta denar izdal za podpore, ker od tega nima nihče nobene koristi.

Katera dela so najbolj potrebna, to bo treba šele ugotoviti, brez dvoma pa je najvažnejše, da se močvirja osuše in reke regulirajo, ker tako dobimo nova zemljišča za kmetijstvo v pasivnih krajih in odpravimo nevarnost povodnji v onih krajih, kjer

trpi kmetijsko prebivalstvo od povodnji ogromno škodo. Minister dr. Kožulj je tu naglasil, da je prepričan, da se mu bo v kratkem posrečilo, da izvede svojo namero glede javnih del. Upamo, da bo pri tej priliki tudi nekaj storjeno za regulacijo rek v Sloveniji.

Nato je prešel minister dr. Kožulj na druga dela, ki jih je treba dovršiti v njegovem ministrstvu ter je pri tej priliki dejal:

»Od del, ki jih je treba na vsak način dovršiti in za katera je treba najti druga sredstva, ker redna ne bi zadostovala, je omeniti zgraditev ceste iz Horgoša—Subotica—Novi Sad—Beograd—Niš—Caribrod, ki bi se potem nadaljevala proti Sofiji in Carigradu. Ta cesta bi bila del velike mednarodne ceste, ki bi vezala srednjo Evropo s Carigradom. Cesta pa bi bila za nas tudi velike gospodarske važnosti. Naša naloga je, da se potrudimo, da to čisto čim prej napravimo, ker je drugače nevarnost, da bo šla ta velika mednarodna cesta iz Evrope v Carigrad mimo našega ozemlja.

Druga velika mednarodna cesta je Maribor—Ljubljana s zvezo na Sušak in z drugo zvezo iz Ljubljane na Zagreb in potem dalje na Beograd. Tema dvema cestama moramo posvetiti svojo posebno pažnjo in se potruditi, da ti dve pomembni mednarodni zvezi čim prej uresničimo.

Nato je dr. Kožulj navedel še nekatere druge točke svojega delovnega programa. Licitacija za zgraditev nove palače Poštne hranilnice je že razpisana in tudi sredstva za zgraditev palače zagotovljena.

Te dni bo tudi razpisana licitacija za dovršitev novega poslopja Narodne skupščine. Tudi v ta namen potrebna sredstva so že zagotovljena.

Končno je minister dr. Kožulj napovedal, da se v gradbenem ministrstvu izdeluje zakonski načrt o izkoriščanju električne energije. S tem zakonom bo znatno olajšana elektrifikacija države.

Priznati treba, da je delovni program ministra dr. Kožulja moderen in gospodarsko pravilen ter da ga pozdravlja vsa gospodarska javnost.

terjatev gospodarsko najbolj delovni kmetovalci, ker so jim zamrzle njih terjatve v kmetijskih zadrukah in pri kmetijskih dolžnikih.

Ker je poleg tega silno padla kupna moč prebivalstva, da so vsi posli nazadovall, davčno breme pa se navzlic temu zvišalo, je postal položaj trgovcev in vseh zasebnih podjetnikov tem težji in vprašanje pomoči tudi nekmetskim dolžnikom vedno bolj nujno. Ustanovila se je zato tudi cela vrsta društev v zaščito dolžnikov, ker so brezobzirne eksekucije uničevale premoženje dolžnikov in ker je bila gospodarska nujnost, da se pomaga vsem, ki niso iz lastne krivde, temveč zaradi splošne gospodarske stiske zabredli v težavo.

Ta pomoč je bila tem bolj nujna, ker je zaradi pomanjkanja denarja njegova vrednost narasla v tej meri, da ga večina dolžnikov tudi pri najboljši volji ni mogla več zmagovati. Dolg, ki ga je napravil dolžnik pred leti, je po vrednosti narasel tudi do petkratne višine in potreben je bil v tem primeru do petkratno večji obseg poslov, da bi dolžnik mogel kriti svoje obveznosti iz dolga. Ni se pa dejansko niti znižala obrestna mera, pa čeprav je izšla uredba o njenem znižanju. Za mnoga podjetja je postalo tako nemogoče v redu plačevati že samo obresti. Na drugi strani pa so se dolžne obresti brezobzirno izterjevale in marsikateri dolžnik je izgubil zaradi sorazmerno le majhnih dolgov vse premoženje.

Jasno je postalo, da mora zaščititi kmetijskega dolžnika slediti tudi primerna zaščita drugih dolžnikov, ker ne gre, da bi imel en stan privilegije na škodo drugih. Zahteve po zaščiti tudi nekmetskih dolžnikov so postajale zato vedno bolj glasne in danes postaja to zahteva vsega trgovstva. Kakor pa je vedno pri takšnih stvareh, so sli nekateri s svojimi zahtevami tudi predalec in tako so nekateri kratkoročno zahtevali, da se črtajo sploh vsi dolgovi ali pa vsaj 75% vseh dolgov. Jasno je, da bi izpolnitev takšne zahteve mogla v gospodarstvu povzročiti težke zmešnjave, ker bi nakrat tudi dobro fundirana podjetja naravnost propadla. Tudi pri zaščiti nekmetskih dolžnikov se ne sme ponoviti napaka, ki je bila storjena pri zaščiti kmetov in zato je čisto pravilno, če zahteva osješko trgovsko združenje, da se izvede razdolžitve individualno. Ne zasluži zaščite, kdor je zaradi slabega gospodarjenja prišel v stisko.

Zlasti pa je potrebna zaščita tudi nekmetskih dolžnikov, da se prepreči vse dražbe, ki pomenijo za dolžnika očitno izgubo premoženja, da se prilagodi obrestna mera sedanjim razmeram in da se trgovcem in zasebnim podjetnikom, ki zaradi zaščite kmetov in denarnih zavodov ne morejo priti do plačila svojih terjatev, nudi odgovarjajoča pomoč. Zlasti pa je treba pomagati onim podjetjem, ki so plačevala tudi oderuške obresti, a je ostal njihov dolg vedno enak, ali pa se je celo povečal. Dejansko so takšna podjetja, če bi se upoštevala normalna obrestna mera, svoj dolg že odplačala, danes pa so v nevarnosti, da izgube vse svoje premoženje, ker je njihov dolg celo narasel.

Na Hrvaškem in v drugih krajih naše države je gibanje, da se zaščiti tudi nekmetski dolžniki, le v Sloveniji se v tem pogledu skoraj nič ne stori. A treba je, da se nekaj stori, ker je tudi v Sloveniji to vprašanje nad vse pereče in bi moglo zaradi nerešenja tega vprašanja priti do novega nazadovanja trgovskih in obrtniških obratov.

Treba priskočiti v pomoč vsem, ki so brez svoje krivde prišli v težave in ena prvih pomoči bodi, da se zniža obrestna mera tudi za dolgeve in ne samo za vloge. Napetost med aktivno in pasivno obrestno mero je danes prevelika in pomeni že gospodarsko zlo. Ni pa tudi več mogoče, da bi podjetja zaslužila toliko ko nekdaš in tudi zato se mora debetna obrestna mera znižati. Tudi od dolžnika se sme zahtevati le toliko, kolikor more plačati!

Zaščita nekmetskih dolžnikov

Z zakonom o zaščiti kmeta je bilo trgovcu onemogočeno, da bi mogel priti do svojih kmetijskih terjatev. Zaščita denarnih zavodov pa je preprečila, da bi mogel dvigniti svoje vloge v hranilnicah. Tako je bil trgovec z enostransko zaščito kmetovalcev in denarnih zavodov udarjen dvakrat, dočim so ostale vse njegove obvez-

nosti še nadalje v polni meri in brez vsakega olajšanja v veljavi. Ta čisto enostranska zaščita je zato imela v gospodarstvenem življenju najtežje posledice, ki jo niso občutili le trgovci in obrtniki, temveč v kratkem tudi kmetovalci sami. Na eni strani je bil ubit ves kmetijski kredit, na drugi strani pa niso mogli priti do svojih

Fr. Zelenik:

Ali gre?

Določevanje vrednosti blagovne zaloge in kosmatega dobička, oziroma izgube pri blagu brez inventure sta zadevi, s katerima so si razbijali in si še razbijajo glave vsi praktični knjigovodje in številni teoretiki, toda doslej še niso našli rešitve, katera bi zadovoljevala vselej in povsod brez vsakega nedostotka.

Priznati pa moramo, da bi bili odgovarjajoči rešitvi mnogo bliže, če bi nam praktiki povedali, ali in v kakšni meri so rešili zgoraj omenjeni vprašanja, če bi nam pojasnili, kakšnih pripomočkov se poslužujejo in s kakšnim uspehom.

Ali praktiki nam prav ničesar ne povedo, nobeden prav ničesar ne napiše za naše strokovno časopisje, temveč sedijo na svojih tajnostih, kakor pajki na svojih mrežah. Lahko pa rečem, da marsikateri rad zabavlja glede vsebine strokovnega časopisa, čeravno še ni napisal niti črke zanj.

Vsa tega knjigovodja, ki vodi res pravilno knjigovodstvo, tedaj dvostavno, najbolj zanima način, kako bi ugotovil vrednost blagovne zaloge in kosmate dobiček ali izgubo pri blagu brez inventure.

Kakor znano, dopušča trgovinski zakon v določenih primerih, da se napravi inventura blagov. zaloge vsako drugo leto in se za letno inventuro le oceni. Ta olajšava je pa v praksi skoraj brez vrednosti, če ni uvedeno tako knjigovodstvo, da vsaj z neko gotovostjo lahko ocenimo vrednost zaloge.

Da bi vsaj s približno točnostjo mogli vsak dan, oziroma poljubno določiti vrednost zaloge in uspeh pri prodaji blaga, si je neki knjigovodja velikega podjetja pomagal na ta način, da je v svojem dvostavnem knjigovodstvu vpeljal namesto enega pošteva (računa, konta) za blago dva pošteva, in sicer je enega nazval: »Skladišče«, drugega pa: »Prodaja«. Prvi poštev je obremenjeval za vse nabavke blaga po nabavni ceni, razbremenjeval pa je za vse prodaje blaga istotako po nabavni ceni (lastni ceni). Poštev »Skladišče« pa je obremenjeval za vse prodaje blaga po nabavni ceni in razbremenjeval po prodajni ceni. Prodaja je tedaj trikrat knjižila, in sicer po lastni ceni v dobro pošteva »Skladišče« in v breme pošteva »Prodaja« in potem v dobro po prodajni ceni pošteva »Prodaja«.

S tem načinom je ta knjigovodja dosegel, da mu je poštev »Skladišče« vedno kazal, kakšna je vrednost blagovne zaloge, poštev »Prodaja« pa mu je kazal, za koliko se je blaga prodalo in koliko se je pri prodaji zaslužilo (kosmati zaslužek). Za tega knjigovodja ni imela inventura več tistega pomena, kakršnega sicer ima, temveč mu je služila le v kontrolo. Seveda natančno se vrednost resnične zaloge ne bo ujela v vsakem primeru z vrednostjo, katero po-

kazuje knjigovodstvo. Specerist iz prakse lahko pove, da se mu nekaj petroleja, olja ali kisa razlije, špirita popije, riža, kave ali sladkorja razsiplje, manufakturi račun, da se nekaj blaga razmeri itd. Toda take razlike in izgube na blagu so razmeroma majhne. Večje lahko nastanejo le s krajo ali podobnim.

V pojasnilo zgoraj omenjenih vknjižb podajam majhen primer:

Skladišče:

Prejem: 50 vreč blaga 5000
Izdaja: 20 vreč blaga 2000

Prodaja:

Prejem 20 vreč blaga 2000
Izdaja: 20 vreč blaga 2500

Mogoče bi mi kateri praktik rekli, da je to prav lepo ali s tem nastaja mnogo dela in truda in potem nimajo časa, da bi za vsako pošiljko posebej izračunavali lastno ceno.

Res je, da bi bilo v marsikateri trgovini ali podjetju precej zamudno določevati za vsako prodano blago lastno ceno, ali ravnotako je res, da bi to mnogokje šlo in bi se le izgovarjali, ker bi se hoteli s takim izgovorom le izogniti delu. Marsikaj gre in mnogokje gre, čeravno si mnogi mislijo, da je nemogoče. Mnogokje gre skoraj z lahkoto, n. pr. v veletrgovini z mlevskimi izdelki, manufakturo, avtomobili, kolesi, stroji, motorji itd., kateri predmeti se prodajajo naprej taki, kakršni so.

V industrijskem knjigovodstvu je že od nekdaj v rabi deljen poštev za blago. Navadno imajo tri pošteve za blago, in sicer: 1. Sirovine, 2. Fabrikacija in 3. Fabrikati.

Prvi poštev obremenjujejo za vse nabavljene sirovine, priznavajo pa za vse v fabrikaciji izdane sirovine. Poštev fabrikacije se obremenjuje za prejete sirovine, pomožne snovi in mezd v fabrikaciji zaposlenega delavstva, priznava pa za vse izgotovljene in v skladišče dane fabrikate. Poštev fabrikati se obremenjuje za vse iz fabrikacije prejete fabrikate. V dobro se mu vpisujejo prodaje fabrikatov.

So industrije, v katerih dobiva skladišče fabrikate po prodajni ceni, kakor zopet so industrije, katerih fabrikacijski oddelki oddaja fabrikate skladišču po lastni ceni.

Zanimivo in tudi umestno bi bilo, da bi praktiki povedali svoje izkušnje glede zgoraj omenjenih dveh vprašanj. Nekateri si mislijo, da bi jim škodovalo, če bi svoje izkušnje izročili javnosti, drugi si pa mislijo, naj se vsak sam trudi.

Z izmenjavanjem svojih izkušenj pomagamo eden drugemu. Nobeden ne ve, kdaj bi mu izkušnje drugega prav prišle in nobeden ne ve, če bi mu kedaj ne koristilo, da je svoje izkušnje objavil.

Sedaj v zimskem času je n. pr. tako, da gre večina smučarjev na Gorenjsko le, če v ljubljanski okolici ni snega. Če pa n. pr. zapade sneg v ljubljanski okolici, potem bo vlak od Kranja dalje prazen, vsi vlaki v bližnje kraje Ljubljane pa prenapolnjeni. Železniška direkcija v Ljubljani bi seveda z lahkoto sestavila vlake z ozirom na izpremenjene prometne potrebe, ker pa te pravice nima, je posledica, da gredo v Kranjsko goro skoraj prazni vlaki, vlaki v Grosuplje, Rakek in druge bližnje kraje pa so skoraj prenatrpani. Neudobna vožnja pa seveda ogorčuje ljudi in zato ni čuda, če izgubljajo železnice potnike na avtobuse.

Z lahkoto bi se mogla ta malenkost odpraviti, a tudi s to malenkostjo bi se služilo tujskemu prometu.

Bogata Anglija

Angleška vlada je prevzela napram vsem zavarovanim in nezavarovanim angleškim državljanom obveznost, da bo vsem brezposelnim delavcem, ali onim, ki ne zaslužijo tedensko več ko 5 funtov izplačevala redne prispevke. Kdor hoče dobiti ta prispevek, ki nima več značaja podpore, mora samo dokazati, da je star najmanj 16 let in ne več ko 65, da je iskal delo in da zasluži tedensko manj ko 5 funtov. Če se v letu 1935. brezposelnost ne bo povečala, potem ta izdatek za brezposelno zavarovanje ne bo znašal več ko 50 milijonov funtov (približno 12 milijonov Din). Tedensko bo prejemal vsak Anglež torej najmanj 24 šilingov, okoli 300 Din, za otroke in ženo pa še posebne prispevke.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Podpisujemo!

V »Politiki« čitamo:

»Vsi poslovni ljudje, zlasti vsa poslovna podjetja imajo ob začetku leta zelo veliko dela z urejanjem svojih knjig, bilanc in računov. Sredi tega dela so dobili sedaj poslovni ljudje od beograjske davčne uprave nujni poziv, da v najkrajšem času predložijo poročilo, koliko so plačali davčnemu uradu lani davkov v gotovini, kdaj in za kateri davek, kdo je v davčnem uradu prejel ta denar, na kateri strani in pod katero številko je to zapisano v dnevniku itd. Ti podatki, ki morajo obsegati vsa plačila v dobi od 1. decembra 1933 do dne 15. decembra 1934, se zahtevajo radi kontrole, če je bil ves posel izvršen pravilno in če so uradniki davčnega urada pravilno postopali.

Kontrola je brez dvoma potrebna. Če pa pade komu v glavo misel, da to kontrolo izvaja, potem naj to delo tudi sam opravi. Kajti od davčnega zavezanca, ki je pravočasno in pravilno plačal, kar se je od njega zahtevalo, se ne more pričakovati, da bo sedaj najel cel uradniški aparat, in to na svoje stroške in sredi svojega največjega dela, da bi dognal, če so davčne uprave v tej ali drugi dobi postopale pravilno. To je stvar davčnih uprav, da to ugotovijo, tem bolj, ker so vsi potrebni podatki v njihovih rokah.

Resnica je sicer, da je prav lahko izdati odredbo, da naj preide moja skrb na koga drugega. Toda v tem primeru bi bilo dobro vedeti, kaj o tem misli g. finančni minister, ki mora brez dvoma biti za to, da je stvar davčnih uradnikov, da pobirajo davke, ne pa da tudi nalagajo svoje delo davčnim zavezancem.

Tudi v Sloveniji se zahteva od davčnih zavezancev mnogo preveč dela, ki bi ga morale opraviti same davkarje in zato upamo, da bo opomin v »Politiki« obrodil dober sad.

Veliki dobički družbe Trepča

Najbolj bogata in plodona podjetja v državi so v tujih rokah in to je eden vzrokov, da ne pridemo do blagostanja. Tako je veliki in silno bogati borski rudnik bakra last Francozov, veliki svinčeni v Trepči last Angležev, največje elektrarne last Švicarjev itd. Od vseh teh velikih zakladov svoje zemlje imamo le to, da dobe naši delavci za težko delo prav neznatne mezde. Večinoma pa so ta tuja podjetja še privilegirana v tej meri, da ne plačujejo niti carine za uvožene stroje, niti ne drugih javnih dajatev. Naravnost izpričevalo naše nesposobnosti so ti veliki privilegiji tujih družb. Naravno imajo zato tudi te družbe velikanske dobičke.

Tako je razvidno iz pravkar objavljene bilance družbe Trepča, da je dosegla družba lani 36 milijonov Din, in da bo plačala 12% dividende. 8 milijonov Din pa bo poleg tega prenesla še na nov račun. Skupno je imela družba v štirih letih nad 200 milijonov čistega dobička, skoraj toliko, kolikor so znašale vse njene investicije. Za plače delavcev in nameščencev, za vse davke, za prevoznino in za vse druge proizvodne izdatke v državi pa ni plačala družba niti 100 milijonov. V Angliji plačuje družba višji davek ko pri nas. Ali je potem čudno, če ne pridemo do blagostanja!

Iz trgovinskega registra

Vpisala se je nastopna tvrdka:

Jugo-Penna LTD, trgovina z naftinimi derivati, družba z o. z., Ljubljana. Obratni predmet: izvoz, uvoz in trgovina mineralnih olj in sploh naftinimi derivati, vegetabilnih in živalskih olj (oleinov in derivatov) ter razna trgovska zastopstva. Osnovna glavnica v višini 200.000 Din je vplačana v gotovini. Poslovodja Karlo Znidarčič, trgovski potnik v Mostah pri Ljubljani. Podpisuje za tvrdko poslovodja samostojno ali pa ev. postavljeni prokurist.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih tvrdkah:

Anton Slatnar, Kamnik. Zaradi smrti se izbriše dosednji lastnik, vpiše pa Skala Meri, roj. Slatnar, soproga trgovca v Kamniku.

Franc X. Pototschnig, Slovenjgradec. Obratni predmet: tvornica usnja. Imetnik firme: Franc X. Pototschnig ml. in Marija Pototschnig. Zaradi vstopa Marije Pototschnig odslej javna trgovska družba. Prokura se je podelila dr. ing. Bernardu Pototschnigu.

Politične vesti

Nikola Uzunović je imel na konferenci JNS v Nišu velik govor, v katerem je med drugim dejal, da demantira vesti, ko da bi se nameravala vlada ločiti od JNS. Govori se, je nadalje dejal g. Uzunović, da se namerava ustanoviti iz ostankov bivše radikalne, SLS in muslimanske stranke Jugoslovanska narodna zajednica, ki bi pri prihodnjih volitvah tudi nastopila na podlagi dočel sedanjega volivnega zakona. Njega to le veseli, ker bo tako dobila JNS tekmeča, s katerim se bo pomerila na volitvah. In potem »kdor zna bolje, široko mu polje«.

Dr. Beneš je v izjavi dopisniku »Politiki« dejal, da je bilo l. 1934. zlasti težko za Malo antanto, da pa so bile vse težave dobro premagane. V l. 1935. bo tudi mnogo dela, ki pa bo lažje, ker bo l. 1935. prineslo prvi korak iz krize.

Turški delegat dr. Ruždi bej in grški delegat Politis sta obiskala v Ženevi dr. Beneša ter se pri njem informirala o poteku konference Male antante v Ljubljani. Nato sta izjavila, da se Grška in Turčija popolnoma pridružujeta stališču, ki ga je zavzela glede rimskega sporazuma Mala antanta.

Ministra Beneš in Titulescu sta izjavila v Ljubljani na vprašanje novinarjev, da se obveza nevmešavanja v notranje razmere druge države ne more nanašati niti na vprašanje narodnih manjšin niti habsburško vprašanje, ker sta ti vprašanji še naprej mednarodni vprašanji.

V svoji noti o izvršeni preiskavi proti teroristom priznava madjarska vlada krivdo nekaterih madjarskih uradov ter sporoča tudi, kako so bili krivi madjarski uradniki kaznovani.

Razprava o jugoslovansko-madjarskem konfliktu bo najbrže odgodena na prihodnje zasedanje Sveta Društva narodov, ker je potisnilo posarsko vprašanje vsa druga daleč v ozadje.

V soboto zvečer je dal Hitler razglasiti svoj proglas na Posarje. V tem proglasu obljublja, da ostane Posarje tudi v Nemčiji svoja upravna enota, da ne bo nihče preganjan za svoje glasovanje, da ne bodo ustanovljeni v Posarju nikaki koncentracijski tabori in da bodo katoličani ohranili iste pravice, ki so jih imeli doslej.

Plebiscit v Posarju se je izvršil v naravnost vzornem redu. Ni bilo niti najmanjših incidentov, čeprav so si stali pristaši različnih skupin v skupinah nasproti.

Udeležba je bila ogromna in je glasovalo skoraj 95% vseh volilnih upravičencev. Zaradi velikanskega navala tujcev so se dvignile vse cene in je nastala mestoma že draginja. Velik je bil tudi naval na banke in denarne zavode, ki so komaj zadovoljili zahteve vlagateljev.

V torek ob 8. zjutraj je bil razglašen rezultat posarskega plebiscita. Z velikansko večino so se Posarci izjavili za priključitev Posarja k Nemčiji. Od 550.000 volivcev je glasovalo za Nemčijo približno 476.000 volivcev.

Stroški plebiscita so posebno zaradi tuje vojaštva ogromni in znašajo že dose-daj okoli 56 milijonov frankov.

Iz varnostnih razlogov je Francija zastražila svo mejo proti Posarju. Obenem je izdala obsežne varnostne ukrepe za primer navala beguncev iz Posarja. Računajo, da bo v primeru Hitlerjeve zmage najmanj 50.000 Posarcev pobegnilo v Francijo.

Laval je imel z angleškim zunanjim ministrom Simonom ter delegati Edenom, baronom Alojzijem in Litvinovim daljšo konferenco o ukrepih, ki naj jih sklene Društvo narodov po sarskem plebiscitu. Sklenjeno je bilo, da treba posarsko vprašanje čim prej spraviti z dnevnega reda in da bo zato rešeno še v teku tega zasedanja Sveta Društva narodov.

K razorožitvenim pogajanjem bo povabljen tudi Rusija. To bi bil prvi korak, da se blok štirih velesil razširi v blok petih.

Hitler je izjavil lordu Rothermeru ml., da ne bo več preganjal Židov, ker jim je že odvzel vsak političen vpliv, da pa je tudi spoznal njih pomembno vlogo v narodnem gospodarstvu.

Abesinsko-italijanski konflikt se je po angleških vestih tako poostiril, da se je bati vojnih komplikacij.

40 urni delovnik tedenski uvede še letos češkoslovaška vlada, kakor je izjavil ministrski predsednik Malypetr. Na ta način upa vlada, da bo mogoče zaposliti 10 do 15 odstotkov sedaj brezposelnega delavstva.

Belgijski notranji minister Van Cauwelaer je odstopil, da ima proste roke pri obrambi svojega sina, ki je bil zapleten v afero Depozitne banke.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. januarja izkazuje te izpremembe (vse številke v milijonih Din):

Zlata in devizna podloga se je skupno povečala za 7,7 na 1.913,2, in sicer: samo zlata za 3,7 na 1.788,3, valutna za 0,33 na 0,36 in devizna za 3,7 na 124,5.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se dvignile za 1,7 na 102,7.

Vsota kovanega denarja v niklju in srebru je narasla za 9,3 na 215,4.

Posojila so zopet padla, in sicer eskonto za 6,9 na 1.521,8, lombardna pa za 0,6 na 234,4.

Druge postavke na aktivni strani so ostale skoraj neizpremenjene.

Obtok bankovcev se je znižal za 57,1 na 4.326,8, obveze na pokaz pa so se dvignile za 102,5 na 968,3, predvsem zaradi povečanja tekočih računov.

Obveze z rokom so se zmanjšale za 4,5 na 948,2, razna pasiva pa za 24,6 na 291,7. Skupno kritje znaša 3613%, samo zlato pa 3377%.

Denarni trg Poljske

V letu 1934 niso bile na poljskem denarnem trgu zabeležene posebne izpremembe. Povpraševanje po državnih vrednostnih papirjih je padlo, zato pa so narasle hranilne vloge ter so se zmanjšali novi krediti. Denarna sredstva denarnih zavodov so se povečala. Obtok bankovcev se je znižal. Solventnost dolžnikov bank je bila v glavnem zadovoljiva, dočim se plačilna sposobnost kmetijskega prebivalstva zaradi slabih cen ni mogla izboljšati. Tečaj vrednostnih papirjev so po neznatnem kolebanju v glavnem ohranili svojo višino.

Državna hipotekarna banka je sklenila, da bo dajala občinam posojila v svrhu sanacije.

Na zahtevo guvernerja Francoske banke bo baselska Banka za mednarodna plačila v kratkem sklicala konferenco vseh emisij-skih bank, da se uredi valutno vprašanje.

Finančni odbor Društva narodov je odobril poročilo avstrijske vlade o stanju avstrijskih financ in dovolil avstrijski vladi, da more razpisati novo notranje posojilo v višini 100 milijonov šilingov.

V Berlinu se začne v kratkem pogajanja za podaljšanje moratorija, ki poteče konec februarja. Nemci zahtevajo, da se moratorij podaljša do konca leta. Dvomljivo pa je, če bodo hoteli tuji upniki to zahtevo sprejeti.

Predsednik Roosevelt je napovedal, da bodo že v kratkem izdani nekateri mednarodni sporazumni ukrepi glede medsebojnega razmerja svetovnih valut.

Zlata podloga Amerike se je povečala lani za 1076 milijonov dolarjev. Iz evropskih držav je dobila Amerika zlata za 861,9 milijonov dolarjev, in sicer: iz Anglije za 482,5, iz Francije 262,1, iz Nizozemske 98,3, iz Švice in iz Belgije za 8,86 milijonov dolarjev.

Državni dolg U. S. A. je dosegel rekordno višino 28,4 milijard dolarjev. Državni deficit je znašal v prvem polletju tekočega proračunskega leta 1,7 milijard dolarjev.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke. klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Bat'a je uvedel 40 urnik

Kakor poročajo listi, je uvedlo ravnateljstvo Bafinih zavodov v Borovem 40 urni tednik. V soboto in nedeljo se v Bafinih tvornicah ne dela. Delovni koledar v Borovem ima 251 delavnikov in 114 praznikov. Listi ne poročajo, če prejemajo delavci tudi vedno plačane nadure.

Takse Zbornice za T.O

Banska uprava je z odlokom z dne 8. januarja odobrila Zbornice za TOI v Ljubljani naslednje takse:

I. Za potrdila po § 95., odstavku 5., zakona o obratih (za potrdilo listin za prijavo izvrševanja obrta)

1. Trgovinski obrti:	Din
a) na debelo	500-
b) na drobno	250-
c) mali obrti (§ 19., šte. 3., zak. o obratih)	100-

2. Rokodelski in ostali obrtniški obrti:

a) v krajih z več ko 50.000 prebivalci	400-
b) v krajih z več ko 20.000 prebivalci	300-
c) v krajih z več ko 5000 prebivalci	150-
č) v krajih z več ko 1000 prebivalci	100-
d) v ostalih krajih	75-

3. Industrijski in gradbeni obrti

a) inženjski	750-
b) graditeljski	500-
c) zidarski in tesarski	300-
č) ostali	150-

4. Gradbeni obrti:

a) elektrotehnični	500-
b) elektromonterski	250-

5. Elektrotehnični obrti:

a) hoteli, kavarne, in avtomati	500-
b) restavracije	300-
c) ostali gostinski obrti	200-
č) bančni, menjalski in zavarovalni posli	1000-

d) tiskarski, litografski in ksilografski obrti, kolikor nimajo industrijskega značaja	300-
e) pogrebni zavodi	500-
f) obrti, navedeni v § 60. zakona o obratih pod šte. 1. do 4., 6., 8. do 21., 23., 25., 26., 29., 30., 31.	250-
g) obrti, v tem paragrafu navedeni obrti	100-

Ako potrebuje potrdilo javna trgovska družba, delniška družba, družba z omejeno zavezo, gospodarska zadruga ali komanditna družba, se taksa za potrdilo podvoji.

Ob otvoritvi podružnic podjetij — razen pogostinskih obratov — in ob postavitvi poslovnice se pobere polovična taksa.

Pri otvoritvi podružnic in ob postavitvi poslovnice ostalih podjetij se pobere polna taksa.

Taksa za potrdilo pri preselitvah obrtnikov v mesta znaša Din 50- in na deželi Din 25-.

II. Legitimacije trgovskih potnikov

Za legitimacije trgovskih potnikov podjetij, ki ne zaposlujejo nad 5 potnikov,

Za oživljenje gradbene delavnosti

Narod, ki gradi — živi, narod, ki živi — gradi!

Narava zahteva od človeka, da skrbi za svoj obstoj. Ohranitev lastnega življenja je najvišja zapoved, ki jo je dobil človek od Usode. V tem visokem cilju se izživlja vse življenje človeka. Vse njegove misli, vse njegovo delo ima na vse zadnje samo ta cilj, da se pokorava naravnemu zakonu boja za obstanek. V tem zakonu je okvir vsega, kar je ustvarilo človeštvo v stoletjih, od najstarejših časov do današnjega vrvenja v velikem ljudskem panju. Vsak zastoj v tem vrvenju, pa naj bi bil povzročen od česar koli, rodi težke materialne posledice, od katerih trpe vsi ljudje. Mno go premalo prostora imamo, da bi na tem mestu našli vse one vzroke, ki so s svojim logičnim razvojem dogodkov privedli do današnje občne gospodarske krize. V tej krizi so nastali polki sedanjih nezaposlenih fizičnih in duševnih delavcev, ustavljenih tvornic, obrtov in trgovin. »Dajte nam kruha!« ni samo klic, ki se je porodil v revni hiši, temveč tudi v palači bogataša. Povsod pa na svoj način in v obliki, ki od govarja potrebi.

se pobira za vsako legitimacijo taksa po Din 20-.

Pri firmah, ki zaposlujejo od 6 do 10 potnikov, se taksa zviša na Din 50-, pri firmah, ki zaposlujejo nad 10 potnikov pa na Din 100- za vsako izdano legitimacijo.

III. Ostala potrdila

1. Izpričevala o izvoru blaga:

a) pri vagonskih pošiljkah, iz- vzemši pošiljke lesa in drv	Din 10-
b) pri pošiljkah lesa in drv in pri komadnih pošiljkah do 5 ton	5-

2. Potrdila po členu 14., šte. 4., uredbe o skupnem davku:

a) z veljavnostjo za dobo 6 mesecev:

pri pošiljkah do 15 ton	75-
za vsakih nadaljnjih 15 ton po	10-
b) v posameznih primerih: za pošiljke od 10 do 15 ton	40-
za vsakih nadaljnjih 15 ton po	10-
za komadne pošiljke pod 10 ton	10-

3. Potrdila za dosego carine prostega uvoza:

a) za instalacijske naprave v teži nad 15 ton	800-
b) za sestavne in nadomestne dele, orodje in utenzilije v teži nad 15 ton	250-
c) pošiljke do pol vag. do 15 ton	50-
č) za pošiljke pod pol vagona	20-

4. Zmožnostna izpričevala za dobavo potrošnega materiala:

a) v vrednosti nad 1.000.000 Din	100-
b) v vrednosti pod 1.000.000 Din	25-

5. Legitimacije imetnikov obratov

6. Registracija pomožnih lokalov, na katere se ne nanaša postopek po § 95. zakona o obratih

To takso pobere zbornica na podstavi obvestil občne uprav. oblastva o prijavi pomožnih lokalov.

7. Za izjavo o zaposlitvi inozemcev:

a) za ravnatelja in ostale vodilne uradnike (obratovodje, prokuriste itd.)	1000-
b) za ostale nameščence	500-

8. Za ostala potrdila različnih vrst

8 b. Za potrdilo faktur in za potrdilo cen pri opravičbi potrdil

9. Za potrdila deviznih kontrolnikov:

za denarne zavode in delniške družbe	50-
za ostale	25-

Za dvojnike, izdane hkratu z originalom, se zbornična taksa ne pobira, za dvojnike, izdane naknadno, znaša zbornična taksa Din 5-.

Takse se pobirajo od dneva odobritve (8. I.) in preneha veljati pristojbenik iz leta 1934.

pa tudi naše občne gospodarske zajednice. Ne gre za to, da skupščina interesentov izglasuje resolucijo, ki bi ostala mrtva črka na papirju. Z aktivnim sodelovanjem državnih in samoupravnih oblasti ter gospodarskih krogov naj najde Pankongres pota in načine, da se omogoči ublažitev sedanje gospodarske stiske. Če se to kongresu posreči — in mi verujemo, da se mu to posreči — potem bo to občutila vsa naša gospodarska javnost in vsak posameznik, ki hoče delo in zaslužek.

Zato pa je tudi potrebno, da vsa gospodarska javnost dela za uspeh kongresa in zato ponovno opozarjamo slovensko gospodarsko javnost, da sodeluje pri tem kongresu.

Kongres hotelirjev v Zagrebu

V dneh od 25. do 27. januarja bo v Zagrebu kongres hotelirjev iz vse države. Na kongresu se bo zlasti razpravljalo o vprašanju sanacije hotelskih obratov. Kakor se poroča, bo kongres predlagal, da se ustanovi v ta namen posebna hipotekarna banka za turizem in hotelirstvo. Jugoslov. hotelirska zveza v Zagrebu trdi, da bi mogla dobiti nova banka na podlagi v hotele investiranega denarja do 200 milijonov dinarjev kredita. V hotele investirani denar dosega vsoto 800 milijonov Din. Nova banka bi dajala hotelom posojila v višini do 60% njih vrednosti proti nizki obrestni meri.

Dobave-licitacije

Uprava drž. zdravilišča za tuberkulozo v Topolšici razpisuje II. javno pismeno licitacijo za dobavo mesa, ki bo dne 21. januarja v upravni pisarni. Pogoji pri upravi.

Dravska radionica v Ljubljani sprejema do 25. januarja pismene ponudbe za dobavo vijakov, matic, podložnic, železa, kisika, krede, ležišnega olja, steklenega platna in usnja. (Pogoji so na vpogled pri delavnicah, Kobaridska ulica 35.)

Izdelava 796 letnih oblek. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za izdelavo 796 letnih oblek na dan 25. januarja 1935 ob 11. uri v pisarni rač. ekonomskega odseka. Pogoji v pisarni direkcije.

Dne 25. januarja bo pri Komandi pomorskega zrakoplovstva v Divuljah licitacija za dobavo duraluminija. — (Predmetni oglasi so na vpogled pri omenjenih komandah.)

Dne 21. januarja bo pri ekonomskem oddelku Generalne direkcije drž. železnic v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 1970 m jermenov za vagonsko električno razsvetlavo in 460 m spojk za omenjena jermena. (Pogoji pri strojnem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani.)

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 23. januarja porudbe o dobavi raznega orodja; do 24. januarja o dobavi škripecev in orodja; do 25. januarja o dobavi 1750 kg klorkalcija, 30 kg kalijevega lužila, 2 l etra, 2 kg »Tinok« paste za spajanje, 30 kg čebelnega voska, 400 kg oglja, 810 m lanene jadrenine; do 27. januarja o dobavi 85 kg usnja, 2836 m³ lesa in 470 m nekatraniranega motvoza; do 28. januarja pa o dobavi raznega orodja in gumijastega materiala.

Dne 22. januarja bo pri Vojno-tehničnem oddelku v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo 31.000 m kopnene gurte.

Dne 25. januarja bo pri Komandi pomorskega zrakoplovstva v Divuljah pismena licitacija za dobavo naprave za vlačenje hidroplanov.

(Pogoji pri omenjenih komandah.)

Pri Generalni direkciji drž. železnic v Beogradu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 21. januarja za dobavo 68.000 kg okroglega in 111.700 kg ploščatega železa; dne 23. januarja za dobavo in montažo kompletne naprave za odstranjevanje lesnih odpadkov, 2 kompletne ventilatorjev, mostnih dvigalk ter instalacije za odstranjevanje dima.

(Pogoji so na vpogled pri strojnem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Ljubljanski dvor, soba št. 194, vsak delavnik med 10. in 12. uro.)

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pije odrasli kot otroci z užitkom.

Nove knjige

Dr. Gorazd Kušej: Sodobna demokracija — Njene teoretične osnove in praktične oblike — Ljubljana 1933. Založba Sfinks. Tisk Slovenije, strani 76. Vezana 38 Din.

V pregledni razpravi podaja ta knjižica nazorno in uporabno sliko teoretične demokracije kot osnove državne demokracije od francoske revolucije ter s posebnim poudarkom na njeno današnje stanje in smeri. Nasproti uvodni misli, da razprava z objektivnim stališčem ne more pričakovati v naši dobi priznanja o svoji upravičenosti, moramo reči, da že sama dokaj uspešno pripravlja pot taki objektivnosti in je po tem splošno uporabna.

Zasnovana na misli, da je človek individualno in socialno bitje, se knjižica deli v štiri paragrafe ali poglavja, kratek zaključek in francoski posnetek. Najprej obdeluje demokracijo kot načelo ureditve države; ki naj uresniči ideal popolnega individualnega in hkrati socialnega človeka, opisuje važnost pravnih pravil in primerja na nekaterih ustavnih deklaracijah individualistično naziranje. Izrazito osvetljuje tu razliko med liberalizmom kot nepolitično doktrino in demokracijo. Skleno pa z Rousseaujem. S tem nadaljuje nato v drugem poglavju pot k rešitvi problema z družbeno pogodbo. Podrobno označuje državno skupnost in pojem svobode, individualističnost moderne demokracije in vrednost večinskega načela kot posledice relativistične filozofije. Skoda, da se opis tako zgolj formalno idealistično gledanega predmeta ni mogel analitično spopolniti na točki vrednot, kjer se dejansko danes odloča vprašanje demokracije in kjer tudi avtor zasaja pomen opozicije.

Nacionalni in razredni demokraciji sta namenjena zadnja odstavka. Po krizi liberalne demokracije upa, da se bo našel družni element. Globlje opisuje pomen občne volje in njen prehod od mehanističnega ravnotežja k nacionalnemu (n. pr. v fašizmu) ter k razrednemu ravnotežju (internacionalni komunizem). Najnovejša demokracija kaže poudarek na skupnostnem načelu, kolektivu. Avtor je torej dovolj širokoviden, v citatih iz klasične literature te vrste — ki je mnogo navaša — je opozoril tudi na imperialistično stran nacionalizma. — Rešitev večnega socialnega spora vidi v pojačanju skupnostnega čuta. Popolna mu je demokracija vsaj kot ideja in teorija, in kot njena zagovornica bo ta knjižica ohranila še dolgo svojo aktualnost za politično izobrazbo.

»Industrijski pregled«

mesecnik za vprašanja nacionalne industrije, objavlja v svoji decembrski številki med drugim: Resolucijo, sprejeto na zboru Centrale industrijskih korporacij — Inž. Čubelić: Bavski v Jugoslaviji — Monopol kr. Jugoslavije — Viktor Cerić: Naša gospodarska delavnost in naša pristanišča — Ekonomska racionalizacija je pot do uspeha — Pomen naše kemične industrije v domačem gospodarstvu — Inž. Jovanović: Naše gospodarske razmere zahtevajo znižanje železniških tarif — Industrija Južne Srbije — Inž. Biličić: Napredek proizvodnje naše domače industrije stekla v gradbene svrhe — Univerzalna kovina za ležišča — Paul Voss: Jugoslavija in velesejem v Leipzigu — Čelo vrste krajših notic o naši industriji — Poročila iz vseh industrijskih zbornic — Nove Industrije — Mi in tujina — Poročila in informacije — Lesna industrija — Rudarstvo — Promet in tarife — Bibliografija.

Številko krasi tudi številne ilustracije, med drugim tudi slike bivših gospodarskih ministrov in novih. Torej vseskozi bogata vsebina, ki zasluži vso pozornost naših gospodarskih krogov. Zato »Industrijski pregled« toplo priporočamo.



KLIŠETE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posledno poročilo trgovskega lista

Lesno tržišče

Tendenca še vedno mlačna

Glede porasta, oziroma nazadovanja cen pri lesu se v preteklem letu v primeri z l. 1933 niso mogle zaznamovati posebne diference. Cene mehkega lesa so bile skoro vedno iste, male diference so se v sezoni opazile le pri tesanem lesu, ker je bilo kolikor toliko pomanjkanje, zlasti v tramičih, katerih cene so se malenkostno popravile. Nasprotno pa so bile cene za hrast, oreh in javor iste kot preje, medtem ko so zelo popustile cene pri bukovini, osobito pri testonih, da se zaenkrat produkcija bukovine za izvoz (predvsem v Italijo) sploh ne izplača.

V gorivu je lasko leto produkcija zelo padla, vendar pa se cene — kljub vsem docela upravičeni pričakovanjem — niso izboljšale. Nekoliko boljše je bilo v tem pogledu na tržišču z ogljem.

V splošnem pa je bila produkcija drv lani vsled mokrega vremena slabša kot v letu 1933.

Povpraševanja:

Večje množine tramov U. T., 3/3—7/9, 4 do 10 metrov.
Večje množine tramov U. T., jelovih, 3/3 do 8/10, 4 do 12 metrov.

Češkoslovaška agrarna proizvodnja nezadostna

Češkoslovaški agrarni poslanec je sprožil v češkoslovaškem parlamentu vprašanje, če bi moglo prehraniti češkoslovaško kmetijstvo vse prebivalstvo v primeru vojne. Njegov odgovor je bil negativen. Med drugim je tudi opozoril, kako sedanja zunanje trgovinska politika Češkoslovaške slabo vpliva na njeno gospodarstvo. V primeru vojne bi imela Češkoslovaška premalo koruze, pšenice in oljnatih rastlin. Mnogo preveč se uvaža umetne masti. V zadnjih letih se je uvoz umetne masti povečal vsako leto za približno 3000 vagonov. Posledica tega je, da nazaduje prasičereja in da uvaža Češkoslovaška premalo koruze iz Jugoslavije in Rumunije. Zato se tudi ne morejo izboljšati gospodarski odnosi med državami Male antante. Zaradi uvoza umetne masti je nadalje nazadovala domača produkcija sirovega masla. Zaradi tega je bilo izločenih 450.000 krav-mlekarič ali skoraj ena petina iz proizvodnje sirovega masla. Uvoz umetne masti je zato treba do skrajnosti omejiti.

Nova francosko-italijanska trgovinska pogajanja

Agencija Stefani javlja, da bo v nekaj dneh podpisana nova francosko italijanska trgovinska pogodba. Po tej pogodbi se bo do za prvo tromesečje podaljšale določbe o dogovornem kontingentu med Francijo in Italijo. Poleg tega se bodo z novo pogodbo uredila tudi razna druga vprašanja, ki se tičejo označevanja porekla za nekatere predmete.

Mednarodni borzni indeksi

V novem letu vlada na vseh velikih svetovnih borzah optimistično razpoloženje, da so se tečaji na vseh borzah dvignili. Deloma je to posledica zboljšanja zunanje političnega položaja in zblizanja med Italijo in Francijo, deloma pa tudi zboljšanih razmer na denarnem trgu. Zaradi dviga tečajev se je dvignil mednarodni borzni indeks od 44,7 na 46,4 odstotkov. Gibanje tečajev je razvidno iz naslednjih števil:

	L. 1927	8.12.	15.12.	22.12.	29.12.	5.1.
100%		1	9	3	4	1935
London	77,8	77,3	77,8	77,9	78,5	
Pariz	45,0	44,6	45,5	45,4	48,6	
Berlin	30,8	30,2	30,7	31,1	31,6	
Dunaj	33,3	33,3	33,2	35,0	35,5	
Praga	60,4	60,6	60,6	61,1	61,1	
Milan	85,2	84,7	86,1	86,7	87,9	
Bruselj	21,8	21,5	22,0	21,4	22,1	
Amsterdam	30,2	30,4	30,3	30,6	31,1	
Curich	38,3	38,5	38,1	38,5	39,1	
Stockholm	13,3	13,8	13,7	14,2	14,7	
Newyork	58,6	56,4	56,3	59,3	59,9	

Iz združnega registra

Izbrisala se je Produktivna zajednica v Guštanju, r. z. z o. z. zbog končane likvidacije.

Paralelno rezana hrastovina, 27 in 55 mm (tudi 25 mm).

Več vagonov parjene, obrobljene bukovine, 2 m naprej z 10% 1—19 m.

Hrastove frize, I./II., 4—7 cm, 25 cm naprej. Meesnovne deske in plohi I., II., od 17 cm naprej, 24, 28, 48, 58 mm, ter morali.

1 vagon (ca 10 ton) meesnovnih hlodov, 4 m. ravni, gladki, premer 30 cm naprej.

100 do 120 m³ I. ravnih jesenovih hlodov, brez grč, od 35 cm naprej.

25 do 30 m³ neobrobjenih lipovih plohov, I., II., 78, 88, 98, 138 mm, 2 m naprej, 18 cm naprej, suho blago.

Ca 300 m³ III. (IV. smrekovih) jelovih desk, suhih, 12, 18, 24, 38 mm, od 17—40 cm, 4 m.

Lipovi plohi in deske, 27—120 mm, 2 m naprej, 70% I., 30% II.

Ca 18 m³ I. hrastovih stebričev (chevrone), 7/7, 8/8, 70, 75, 80 cm.

150—200 m³ smrekovih desk, I., II., 4 m, suho blago, 18—48 mm, tipa okolica Bleda.

Razne količine tramov, 11/13, 13/16, 16/19, 24/29, dolžine 4—12 m.

I. parjena neobrobjena bukovina: 8 m³ debeline 27 mm, 2 m³ debeline 40 mm, 5 m³ debeline 50 mm, dolžine od 2 m naprej, širine od 18 cm naprej.

Nujno se iščejo trami, dimenzij od 3/3 col naprej.

Lipovi plohi, I./II. ali sama I., suhi, 80 do 140 mm.

Trami U. T., 11/11 in 11/13, v dolžinah 4, 5 in 6 m.

Meesnovni plohi, 53 mm in 43 mm, 285 m, od 18—28 cm širine.

Doma in po svetu

Predsednik francoske republike Lebrun je dajoval 2000 frankov odboru za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru.

Zagrebski nadškof-koadjutor dr. Stepinac je bil sprejet od predsednika vlade Jevtića v daljši avdienci.

Za prvega adjutanta Nj. Vel. kralja je bil imenovan divizijski general Vojin Colak-Antić. Dosedanji adjutant Ječmenić je bil razrešen svoje dolžnosti in imenovan za častnega adjutanta.

Na banovinski konferenci JNS za določitev kandidatne liste za senatske volitve ni prišlo do soglasja in sta bili predloženi dve listi. Prva lista (dr. Marušić, dr. Kramer in Ivan Pucelj) je dobila 37 glasov, druga lista (dr. Marušić, Janžeković, dr. Puc, namestniki Pucelj, dr. Režek, notar Jereb) pa 43 glasov. Minister dr. Marušić je pred glasovanjem izjavil, da izvolitve na prvi listi ne bi sprejel.

Sarajevski župan Asimbeg Mutevelić, podžupan dr. Kotanović in vsi občinski svetniki so bili razrešeni svoje dolžnosti. Za župana je bil imenovan vrhovni seriatski sodnik Ibrahim Sarić, kot prvi občinski svetnik pa tajnik obrtniške zbornice dr. Besarović.

Rektor ljubljanske univerze dr. Ramovš je iz zdravstvenih razlogov odstopil.

Dr. Janko Ponebšek, višji fin. svetnik v p. in znamenit slovenski ornitolog, je umrl v Ljubljani v starosti 74 let. Sodeloval je pri mnogih znanstvenih revijah in spisal veliko delo: Naše ujede. Bodil mu ohranjen svetel spomin!

Umrla sta v Ljubljani inšp. finančne kontrole Jakob Skubic, zaslužen delavec v naših narodnih društvih, in graščak Adolf Galle v Zg. Šiški, ki je bil odličen kmetijski strokovnjak. N. p. v m.

Bivši radikalni poslanec dr. Jovan Lalošević je umrl v Somborju. Posebno se je proslavil kot zagovornik v veleizdajniškem procesu proti Ukrajincem v Marmaroš Sigtetu.

Za pomočnika prometnega ministra je imenovan Zdravko Vasković, dosedaj načelnik gradbenega oddelka pri prometnem ministrstvu.

Izšla je uredba o vojnem svetu, ki posluje kot posvetovalni organ vojnega ministva samo v miru. Naloga vojnega sveta je, da proučuje vsa vprašanja, ki se tičejo priprave vojske. Vojni svet sestavljajo trije generali, ki imajo čin armijskih generalov.

Kasacijsko sodišče je v tožbi dr. Dundjerskega proti zakupnici hotela »Kraljica Marija« zaradi plačila prima za najemnine, ki je bila dogovorjena v dolarjih, dokončno razsodilo, da mora najemnica prim plačati, ker pomeni ta jamstvo za primer devalvacije dinarja.

Seja tarifnega odbora, ki bi se morala sestati dne 16. januarja, je odgodena, ker se bo izpremenila njegova sestava.

Splitska odvetniška zbornica je črtala iz seznama odvetnikov ministra dr. Kožulja, ker minister ne sme opravljati odvetniških poslov.

Strojne tovarne in livarne v Ljubljani so odpustile 60 delavcev; govori pa se, da bo odpuščenih še 40 delavcev. Nevarnost je, da nameravajo lastniki tvornic polagoma sploh ustaviti vse delo v tvornicah.

Proračun mesta Sarajeva predvideva izdatke v višini 33,2 milijona Din, od katerih so določeni redni izdatki na 30,5 milijonov. V tem proračunu ni všteti proračun Mestne hranilnice, ki je lastnik mnogih mestnih podjetij. Novi proračun je za skoraj 2 milijona Din manjši od lanskega.

Na področju trgovinsko industrijske zbornice v Sarajevu je bilo koncem leta 1934 12.443 trgovskih in 389 industrijskih podjetij.

V zagrebški tekstilni tvornici Polack, ki ima svoj sedež v tujini, je začelo stavkati 1200 delavcev, ker hoče tvornica uvesti nov način dela, po katerem bi mnogo delavcev izgubilo delo.

Vse Posarje meri samo 1912 kvadratnih kilometrov, šteje pa skoraj 800.000 prebivalcev. Vseh volilcev je mnogo nad pol milijona. Večina prebivalstva je zaposlena v industriji, le neznaten del v kmetijstvu. Tudi trgovina je v Posarju zelo dobro razvita. Gospodarsko stanje Posarja je bilo ves čas po vojni zelo ugodno in so bili tu davki mnogo nižji kot v Franciji ali Nemčiji. Povratek k Nemčiji bo zato prebivalstvu v gospodarsko škodo. Velika večina prebivalstva je katoliška, ena četrtina je protestantska. Židov je samo pol odstotka.

Na Društvo narodov so prišle zadnje dni pred sarskim plebiscitom številne pritožbe o silnih nasiljih narodnih socialistov. Pritožbe so bile tako resne, da je francoski delegat Massigli na seji sveta trojice izjavil, da je francoska vlada v resnih skrbih in da je že razpravljala o tem, če ne bi bilo najbolje ves plebiscit odložiti.

Bolgarska vlada je razpustila vse organizacije, ki so imele fašistični značaj.

Madjarska vlada izda nove potne liste, ki jih bo le težko ponarediti. Obenem naznanja, da bodo mogli dobiti potne liste samo oni, ki dokažejo, da so madjarski državljani.

Avstrijska vlada bo v najkrajšem času formirala posebni gardni bataljon, katerega bo poverjena straža pri vseh uradnih poslopih na Dunaju.

Vsak bolgarski delavec mora biti v bodoče član delavskega društva, ki so združena v državnih delavskih sindikatih. Članarina za ta društva se bo pobirala pri izplačevanju mezd. Vsa bivša delavska društva bodo likvidirana, njih premoženje pa pripade novim delavskim sindikatom.

Ameriški senatski odbor za zunanje zadeve je z večino glasov sklenil, da pristopijo Združene države Sev. Amerike k haškemu razsodišču.

V Angliji smejo po novi ministrski uredbi voziti avtomobili samo s hitrostjo 48 km na uro.

Gledališče Teatro nuovo v Napoliju je do tal pogorelo. Škoda znaša več milijonov lir.

V japonski luki Sakaj je izbruhnil silen požar, ki je upepelil 500 hiš. Tudi več ljudi je zgorelo.

Štev. 169.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje pismeno pogodbo na dan 30. januarja 1935 za dobavo 1 merilnega transformatorja 60 KV/110 Voltov z učinkom 1200 VA. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 12. januarja 1935.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.
Torek, dne 15. januarja: Zaprt.
Sreda, dne 16. januarja: Waterloo. Red Sreda.
Četrtek, dne 17. januarja: Zalujoči ostali. Red Četrtek.
Petek, dne 18. januarja: Zaprt.
Opera, začetek ob 20.
Torek, dne 15. januarja: Mignon. Red A.
Sreda, dne 16. januarja: Zaprt.
Četrtek dne 17. januarja: Štirje groblani. Red Sreda.
Petek, dne 18. januarja: Zaprt.